

URIBARRI-GANBOA

KOKALEKUA

Ur-paisaia, Zadorrako sistemaren urtegiari lotua, Urrunaga eta *Uribarri Ganboa* unitatearen bi kokaguneetako bat da.

Sega- larreetarako erabiltzen diren nekazaritzako eta abeltzaintzako lursailen ur xafila eta mosaikoa ditu ezaugarri. Laboreekin eta ur masekin batera, ondo kontserbatutako biztanlegune txikiak daude. Ereku Funtzionalako espazio garrantzitsua da, Arabako biztanle guztientzat, beren kulturaren eta nortasunaren zati gisa, eta herrialderik baloratuenetako bat da. Paisaia bikain gisa identifikatua (Zadorrako sistemaren urtegia), zeinaren mugak unitate barruko ikus-afekzioko irizpideekin berrikusi baitira.

Azalera: 1752 ha.
Udalerria:

Arratzua-Ubarrundia	55,7%
Barrundia	24,3%
Elburgo / Burgelu	20,0%

DEFINIZIOA ETA IZAERA

Arabako biztanleek gehien erabiltzen duten gunetako bat da: aisialdirako eta olgetarako gunea. Horietan, Landa eta Garayo hondartzak nabarmentzen dira. Urtegiaren isatsak, ertzak eta ur xafiak balio ekologiko handia dute, Gorbeia eta Aizkorri-Aratz parke Naturalen arteko lotura handia delako. Landazabalak, paisaia-balio handia duten Mendizabalgo Dehesa bezalako zuhaitz leunduen unaden irudikapen nabariak ditu. Bide berdeak eta GRak.

Paisai multzoak paisaia eta ondare-balioa du, eta potentzial handia du gizarte, jolas eta kirol-erabilerarako; beraz, komeni da PIBE gisa identifikatzea. Kokagunearen mugaketa urtegiaren ikus-harremanetan oinarritu da, etorkizunean garatzen den edozein jarduera zeharka ebaluatzeko baterako kudeaketa-espazio gisa, paisaian integratzen dela bermatzeko.

Ahuleziak:

- Oso ondo komunikatuta, Gasteiztik gertu. Egoera horrek biztanleria dinamika errazten du, eta lurralde-gatazkaren iturri izan daiteke, PIBEen izaera eta balioak errespetatzen ez dituzten inbertsioak erakar baititzake.
- Ur-xafila egonkorra kirol eta aisialdi-instalazioak aurkitzen laguntzen du, eta instalazio horien diseinuak ez du paisaia errespetatzen.

Mehatxuak:

- Paisaia berriak sortzea, eremu honetako arkitekturan jarraitu diren kanon tradizionaletatik urrun.
- Hiri-hazkunde posiblea, tipologia berriak sartzea.
- Izaera turistikoko urbanizazioak garatzea.
- Azpiegitura zirrargarriak garatzea.

Indarguneak:

- Oso ondo komunikatuta, Gasteiztik gertu. Mehatxua izan daitekeen aurrean alderdi hori indartsua izan daiteke paisaiarekiko errespetuzko jarduera jasagarriak sustatzeko.
- Ondo kudeatuta, herritar berriak erakartzeko gunea izan daiteke.

PKH zuzendaria: paisaia oro har kontserbatzea eta hobetzea.

Udalaz gairako plan bat sustatzea, eman daitezkeen garapen berriak integratzea ahalbidetuko duten paisaia-irizpideak ezartzeko, jolas eta kirol espazio bat sortzea planteatuz gero. Gaur egun urbanizagarria den lurzoruan, sorkuntza "iraunkorra" izatea. Gomendatzen da Plan Parzial, Urbanizazio Proiektu edo hirigintza-lizentzia behar duten jarduketara orori paisaia integratzeazko azterlanak egitea, paisaia-unitatearen eta, bereziki, PIBEen azterketa eremuarekin.

Kontuan hartu beharko dira paisaia-katalogoaren ondorioak eta gomendioak, azterketa eremuan eragindako paisaia unitateen multzoa edo sartu beharreko elementu edo osagai berriak identifikatu, ezaugarritu eta ebaluatzeari dagokionez, bai eta 4. dokumentuan paisaian integratzeko emandako gomendioak ere.

Nabarmendu behar da Ganboa Langraizko Paisaiaren Ekintza Plana garatu dela, eremuaren barruan, eta zenbait gomendio jarraitzen direla.

Ekintza nagusiak

- Lurzati sistema babestea eta haren mugak osatzen dituzten osagaiak kontserbatzea dakarten arau esparruak aldatzea. Lurzoru urbanizaezin ("babeseko lurzoru urbanizaezina") gisa mugatzea gaur egun lurzoru urbanizaezin gisa kalifikatuta dagoen lurzoru osoa. Inpaktu bisuala eragiten duten aldatze guztiak babestea gomendatzen da.

Edozein jarduera berri oharkabean igaro beharko litzateke ohiko eraikuntza osagaien artean, eta formak eta egiturak aldi-aldi errepikatzea saihestu beharko litzateke.

- Paisaian integratzeko zenbait irizpide ezartzea, lizentziak eta baimenak ematerakoan lotesleak izango direnak. Lurzoru urbanizaezineko eraikinen ugartzea zorrotzago arautzea: haien bolumetria, azalera, koloreak eta materialak arautzea, nekazaritzako eta abeltzaintzako lanak egiteko beharrezkoak direnean.
- Honako hauek dira paisaia babesteko eta kudeatzeko ekintzak eskatzen dituzten **paisaia kontserbatzeko eta balioesteko** formulatutako PKH erabakigarrienak:
  - Paisaia naturalaren kontserbazioa sustatzea, hori mantentzea beharrezkoa baita PU paisaiarako. Oro har, formazio berezien paisaia-babesa sustatzea proposatzen da, baita ibaiertzak eta ur-xaflak ere.
  - Ikusmen-hauskortasun handia dutelako mugatutako kokaguneak kontserbatzea.

Kalitate ekologikoko eta paisaia kalitateko nekazaritza erabileraren kontserbazioa sustatzea, bai eta haren hobekuntza paisajistikoa, ekologikoa eta funtzionala ere.

- Laboreak kontserbatzeko nekazaritza ingurumeneko laguntzak mantentzea eta handitzea, betiere erabilera tradizional eta jasangarriari eusten badiote eta biodibertsitatearen hazkunde-praktikak aplikatzen badituzte. Lotutako ustiategi txikien lehen mailako jarduera sustatzea.
- NPKren pizgarri eustea, biodibertsitatea hobetzei edo mantentzei dagokionez lortutako emaitzekin, bai eta flora, fauna eta habitatak babestearekin bateragarriak diren nekazaritza tresna zehatzak betetzeagatik lortutakoekin ere. Nekazaritza ingurumeneko laguntzaren gehikuntzei eustea, lurzatiaren biodibertsitate maila handiagoa lortzearen arabera.
- Neurriak ezartzea paisaiaren aldetik egokitzeko nekazaritza eta abeltzaintzako jardunbideak teknologia berrietara eta errentagarritasuna hobetzera bideratutako ekintzak, klima-aldaketara egokitzeko kudeaketa egiteko.
- Lurzati banaketa fisikoak sustatzea itxitura tradizionalen bidez (heskai naturalak sortzea), helburu hirukoitzarekin: paisaia hobetzea, abeltzaintzako kargak arautzea, dauden baliabideen artzaintza orekatua bilatuz, bazkatutako azalaren kontrol eraginkorra lortzeko eta biodibertsitatea hobetzeko.

PUan eraikitako paisaiarako formulatutako PKH erabakigarrienak honako hauek dira:

- Ingurunea babesteko eta kontserbatzeko tresnak eta **landa-guneen** ikusmen pertzepzioa aktibatu eta garatzea.
- Eraikinen birgaitzea sustatzea, eta lurzoru berriaren sailkapena mugatzea (urbanizagarria) hutsik dagoen etxebizitza-parkearen ehuneko bat badago.
- Eraikinen birgaitzea eta hiri-berrikuntza sustatzea, hiri-lurzoru berriaren birmoldaketa baino lehen. Lehendik aurreikusita dagoen lurzoru urbanizagarria ez handitzea gomendatzen da, lehendik dagoen lurzoruaren edukiera agortu arte eta/edo beste indize batzuk erabiliz, hala nola etxebizitza hutsen tasa. Gaur egun urbanizagarria den lurzoruan, hazkundera "iraunkorra" izatea, berezko landa-gunearen eredia zainduz. Edozein eraikin berri, eraiki nahi den lurraldeko arkitektura kanonak betetzen dituen diseinu bat izan beharko luke, tipologia tradizionalari jarraituz bolumetrietan, materialetan, akaberetan eta elementu arkitektonikoen antolamenduan.
- Ondare-balio historiko edo sinbolikoa duten osagai guztien kultura-ondarea kontserbatzea eta balioestea, oro har.

PAISAIAREN KALITATE HELBURUAK. PLANGINTZA, KUDEAKETA ETA JARRAIPIEN PROPOSAMENA

Paisaia hobetzeko eta/edo egokitzeko formulatutako PKH erabakigarrienak, paisaia kudeatzeko eta antolatzeko ekintzak eskatzen dituztenak, honako hauek dira (ikus erantsitako irudia):

- Langraizko Lorategia egokitzea, Langraizko Paisaiaren Ekintza Planaren arabera.
- Hariztien bidezko zuhaitz-estaldura hobetzea Garaioko Parke Probintzialean.
- Urtegiaren ertzetako landareztatzea osatzea eta zabaltzea, aintzira-inguruneei lotutako espezie autoktonoekin.
- Bide zaharrak lehengoratzten eta sarbideak egokitzen laguntzea, zuhaizti-lerrokadurak jarritz, Azpiegitura Berdea osatzeko.

Hesi metalikoko abeltzaintzako itxituren ordez zuhaitz- eta zuhaixka-lerroak jartzea, mugetan heskaiak sortzeko.

Baso-landaketei dagokienez, irregularitasuna areagotzera bideratutako neurriak ezarri beharko liriteke, ertzetan ekotonoak garatuz, zuhaitz-erreserbako eremu perimetralak lortze aldera, non espezie autoktonoak baitaude, eta horietan erabilera irregularra nagusitzen baita. Neurri horiek kontuan hartu beharko lukete errendimendua galtzea gatik konpentsazio ekonomikoa. Zerga-tasak murriztuz edo laguntzak emanez.

4. dokumentuan nekazaritza eta abeltzaintzako paisaia kontserbatzeko ekintzen eta neurrien proposamena garatzen da.